

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „**SOLIDARITATEA**” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Pentru ce trebuiesc salvate și chiar întărite actualele instituțiuni de credit, românești, de dincoace de Carpați? — Mica înțelegere economică. — Singura soluție admisibilă. — Românii din America. — Statul finanțează conversiunea.

Pentru ce trebuiesc salvate și chiar întărite actualele instituțiuni de credit românești, de dincoace de Carpați?

1. Pentru că actualele instituțiuni de credit de dincoace de Carpați, membre ale Solidarității, *sunt constituite cu capital curat românesc*, alimentează cu credite aproape numai poporul românesc, în special pătura țărănească, și păstrează economiile aproape numai ale românilor fiind conduse numai de români, prin ceiace rolul lor se confundă și-l prevalează mult pe cel al băncilor populare, reprezentând astfel *chintesența națională a acestui ram de economie*. Aceasta spre deosebire de cea mai mare parte a instituțiilor de credit similare din Basarabia, Bucovina și, în oarecare măsură chiar, din Regatul Vechiu, cari administrează multe capitaluri minoritare și străine, sub conducere tot așa de mixtă, *adecă nu curat românească* — fără a menționa băncile minoritare din provinciile alipite, con-

duse numai de minoritari, — împrejurare care, credem, nu poate fi neglijată de nici un Guvern al Țării.

2. Pentru că actualele instituțiuni de credit, curat românești, de dincoace de Carpați, *multe au o existență de peste 1/2 de secol, fiind cele mai vechi instituțiuni de credit curat românești*, deci tot aceste sunt cele mai indicate, să lupte și în viitor, pentru întărirea economică a popoului nostru în provinciile alipite, putând-o face aceasta cu și mai mult succes astăzi, sub guvernare românească și cu sprijinul guvernelor conștiente românești, bazându-se totodată și pe temelii solide și relațiunile intense cu poporul nostru, create în cursul timpului, deci neputând fi înlocuite de azi pe mâine, prin alte instituțiuni noi, lipsite de tradiție.

3. Pentru că aceste instituțiuni curat românești, *au reprezentat și reprezintă încă, temelia pe care se bazează creditul agricol și aproape întreaga economie națională de dincoace de Carpați*, băncile populare cooperative fiind în număr dispărent și dispunând de prea neînsemnate mijloace, iar sucursalele băncilor mari din București, înființate după războiu, se știe că, datorită structurii lor, *n'au finanțat agricultura națională, ci comerțul și industria, aproape curat minoritare*.

4. Pentru că aceste instituțiuni de credit, create prin obolul românilor din

toate clasele și categoriile, *au finit sus sfindardul național, chiar și în vremurile de cea mai grea opresiune străină dinainte de războiul mondial*, când conștiința națională a intelectualilor români, funcționari publici, chiar profesori, învățători și preoți, era tot mai mult încătușată, reprezentând ele adevărate forțarețe de rezistență națională, despre a căror activitate naționalistă, se scria — cum se știe — cu îngrorare și dușmănie în ziarele ungurești, unde se afirma că „ședințele directorilor nu sunt întruniri de afaceri bancare, ci conventicole naționaliste, unde se prepară săgețile propagandei românești, inspirate de ură contra ungarilor“.

5. Pentrucă aceste instituțiuni de credit curat românești, în mod conștient, *au mărit patrimoniul național, înainte și după războiu*, cu sute mii de jugăre pământ, smulse din mâna latifundiarilor groși și baroni și a altor minoritari, și recându-le, prin parcelare ori finanțare, în mâinile plugarilor români. Tot în mod conștient au donat, în vremile de opresiune națională, zeci de milioane coroane aur, în scopuri culturale și filantropice naționale, sprijinind ridicarea bisericilor și școalelor românești, precum și creșterea la școalele secundare și superioare a multor generații de intelectuali, cari au făcut și fac cinste neamului; încurajând pe toate căile școlarizarea copiilor noștri, răspândind mii și mii de broșuri, ziare etc., gratuit, în masele poporului nostru, pentru a-l îndruma la dragostea de carte și a-i desvolta spiritul de cruțare, de păstrare și sporire a avutului agonisit prin muncă cinstită, precum și la dragostea pentru tot ce este românesc, *pregătind astfel calea pentru Unire*.

6. Pentrucă aceste instituțiuni de credit curat românești, au fost înființate pentru emanciparea țaranului român și scoaterea lui din ghiarele cămătarilor străini, iar dobânzile percepute au fost totdeauna moderate, afară de cei câți-vă ani de inflație, când urcarea dobânzilor debitoare și creditoare a fost un fenomen general în toate țările, iar în țara noastră, însuși *Statul a fixat 15% dobândă de întârziere*, după impozitele neîncasate.

7. Pentrucă prăbușirea acestor instituțiuni de credit curat românești, ame-

nință cu distrugerea averi mobiliare naționale de cca. 3 (trei) miliarde Lei, economisită în cursul alor zeci de ani, cu multă trudă și cu mari privațiuni, și depusă spre fructificare ori în acțiuni la băncile noastre. Avere mobiliară ce reprezintă cca. dublul depunerilor spre fructificare, administrate de toate cele 4742 bănci populare ale țării și care constituie, în cea mai mare parte, banul adese cel mai valoros al bisericilor, școalelor, instituțiunilor culturale și filantropice, și de multeori singurul avut al văduvelor, orfanilor, pensionarilor, precum și al țăranilor, preoților, învățătorilor, al mieilor funcționari publici și particulari, adevă în general bunul micilor existențe, vrednice de a fi ocrotite de către Stat, cel puțin în măsura debitorilor.

8. Pentrucă instituțiunile de credit curat românești, membre ale Solidarității, Sibiu, *au îndeplinit tot timpul și îndeplinesc încă dincoace de Carpați, rolul băncilor populare, cu deosebirea esențială, că ele n'au beneficiat vre-odată de ajutorul Statului și nici n'au păgubit cândva Statul*, cum este cazul cooperativelor membre ale Centralei Cooperativelor. În schimb și-au făcut cu prisosință datoria de factori economici, conștienți, ai poporului nostru, făcându-și titlu de glorie din serviciile reale prețioase aduse în trecut economiei și cauzei naționale, servicii ce nu pot fi contestate de nimeni și cari n'au putut fi disconsiderate, în parte, chiar de radicalul conversionist domnul Argetoianu, fost Ministru, care s'a văzut îndemnat să le aplice acestora un regim special, de favoare, prin introducerea art. 55 în legea asanării datoriiilor agricole, legată de numele său. Servicii, pentru cari recompensa nu poate fi alta, decât sprijinirea și întărirea acestor factori economici, utili și atât de românești chiar în interesul binepriceput al cauzei naționale.

9. Pentrucă așa dictează interesele superioare naționale, să ne asigurăm, cât mai curând, și economiceste preponderanța cuvenită în provinciile de dincoace de Carpați, ceece nu credem că se poate ajunge, fără ajutorul unei rețele puternice de instituțiuni de credit și economie, curat românești, alături de desvoltarea comerțului și industriei na-

ționale, fiindcă alteum provinciile de dincoace de Carpați, au fost, sunt și vor rămâne și în viitor, teritorii bune pentru a fi exploatare economice de toți minoritarii și de cetățeni străini, în paguba economiei naționale și a suveranității Statului românesc.

Tabloul ce urmează este edificator în ce privește situația instituțiilor de credit și economie, soc. an., românești și minoritare, de dincoace de Carpați. *Situația la 31 Decembrie 1930* (v. broșura dela adunarea băncilor românești 10 - 11 Ianuarie 1932).

	Capital și rezerve	Depu- neri	Rees- cont	Credite între bănci
	în mii de Lei			
Total 156 bănci românești	1.163.280.	3.647.865.	1.265.805.	291.568.
Total 90 bănci minoritare	3.895.398.	11.460.802.	1.900.546.	920.237.

Situația la 31 Decembrie 1932, considerate numai băncile cu capital societar de 5 sau peste 5 milioane Lei conform bilanțurilor publicate în Monitorul Oficial până la 1 Octombrie 1933 era:

	22 bănci românești.	45 bănci minoritare.
Activa	4.060.273.000.—	8.274.286.000.—
Cap. soc. și rezerve	742.440.000.—	1.709.135.000.—
Dep. și alți creditori	3.246.044.000.—	6.698.397.000.—
Numerar disp. la bănci, monede	75.093.000.—	520.798.000.—
Beneficiu net	7.641.000.—	90.752.000.—

Din tabloul de mai sus, se constată superioritatea mare a băncilor minoritare, în raport cu cele românești, chiar și după 15 ani de stăpânire românească, atât numeric, cât și în ce privește mijloacele de credit și posibilitățile de câștig și lichiditate, datorită, în parte, și sprijinului conaționalilor din afară, precum și creanțelor în mare parte comerciale și industriale, iar nu agricole, cum este cazul băncilor noastre.

În temeiul celor expuse, avem tot dreptul să credem, că demnitatea și conștiința națională nu vor admite desființarea, prin lege, a acestor instituțiuni solide, de credit, chiar astăzi, când țara trece prin cea mai grea criză economică — fără a menționa criza morală și politică, — deci când le este rezervat acestor creațiuni economice, curat românești, încă un rol atât de important în sprijinirea luptei naționale, ce trebuie să se desfășoare cu tot mai multă vigoare și conștiință, pentru emanciparea și ridicarea poporului nostru. Aceasta în scopul cuceririi locului ce i se cuvine în viața economică a provinciilor de dincoace de Carpați, prin cea ce se vor fixa, cu atât mai sigur și pe vecie, și granițele politice actuale. În consecință, vrem să sperăm că Onor. Guvern, va lua în binevoitoare apreciere, acum, cu ocaziunea noului proiect de conversiune, considerațiile de mai sus.

Nă s ă u d, Ianuarie 1934.

University Library Cluj
LEON RANCU
directorul executiv al băncii
„Aurora”, înființată în 1873.

Mica înțelegere economică.

Este unanim recunoscută și apreciată activitatea diplomatică a dlui Ministru de externe Nicolae Titulescu și de sigur înfăptuirile și rezultatele sale, însemnează o afirmațiune strălucită privind politica externă a acestei țări, deoarece prin munca neobosită pe care a depus-o, ne-a înconjurat hotarele naționale cu o serie întreagă de tratate și pacte, măbind șansele durabilității unei atmosfere de complectă pace. Mai mult decât atât, D sa reușise la un moment dat, să ajungă la o conciliațiune cu colosul rusese dela hotarul nord estic al țării, fapt care se urmărește de cinsprezece ani încoace.

De sigur însă că cea mai vizibilă înfăptuire politică care poate fi pusă la activul Ministrului nostru de externe, este alianța defensivă încheiată între statele, carti compun Mica Înțelegere: Cehoslovacia, România și Jugoslavia. Iar aici se cuvine să menționăm pe Tache Ionescu, Românul mare, care văzuse de acum cinsprezece ani, ce rol important poate să joace în Europa centrală, alianța alcătuită din țările de mai sus și de

aceea a și fost primul care a luptat pentru realizarea acestuia. Chiar în aceste condiții meritul dlui Titulescu se mărește, deoarece a recunoscut începutul bun făcut de predecesorul său și l-a continuat și consolidat. Astfel apărarea noastră națională a obținut un important instrument cu ajutorul cărui să mențină echilibrul păcii în Europa centrală și chiar Peninsula balcanică, iar la adăpostul acestui echilibru țara să-și poată pune în practică opera de dezvoltare interioară, de care se simțea și se simte atât de nevoie.

Este deci incontestabil că o alianță defensivă are influențe binefăcătoare asupra țărilor, care au încheiat-o. În cazul nostru această influență binefăcătoare s'a manifestat în diverse ocazii și poate că nefiind în cadrul ei nu puteam să spunem pe nume lucrurilor displăcute, atât de categoric. Tot așa de adevărat este însă faptul, că o alianță oricât de defensivă sau ofensivă ar fi, nu mai valorează ceea ce valoarea altă dată, când elementul politic era preponderant în guvernarea statelor. Astăzi, în afară de acest element politic intervine la asemenea ocazii, dacă nu cu mai multă tărie, cel puțin în măsură egală și cel economic. De aceea o alianță defensivă, fără corolarul ei complementar de nuanță economică, are o bază și un substrat de o superficialitate care se verifică în cele mai multe cazuri.

Să nu uităm, că mentalitatea popoarelor s'a schimbat cu desăvârșire dela războiu încoace. Astfel interesele politice nesusținute de cele economice s'au diluat până la a cădea din valoare în foarte dese ocazii. Să nu ne gândim decât la marul aliați din timpul războiului și ne vom da perfect seama, de adevărul spuselor noastre. Este cunoscut că imediat ce a încetat războiul, abia se încheiase armistițiul, firul alianței s'a desfășurat, așa că unii dintre prieteni, se găsesc în tabere adverse. Exemplul cel mai eclatant îl formează Jugoslavia și Italia pe de o parte și Rusia și Japonia pe de alta, țări, care în 1917 erau aliate, iar astăzi sunt aproape dușmane una alteia, din cauza neidentității de interese politice și economice, privind baza alianței care le legase odată.

Dacă astfel stau lucrurile, este indiscutabil că Mica înțelegere și-a găsit substratul tratatului alianței sale cu o dibăcie, care merită să fie subliniată, deoarece s'au construit elemente și de natură economică, în pactul care îi definește legătura politică. Așa se face că se poate vorbi

de Mica înțelegere economică. În cele ce urmează vom analiza succint această latură economică a pactului alianței, care unește cele trei state din Europa centrală: Cehoslovacia, România și Jugoslavia și vom sublinia dezideratele ce decurg astfel, în relațiunile reciproce care le leagă.

Vom remarca în această ordine de idei că țările menționate ocupă o situație geografică continuativă în direcția legătură una cu alta. Două dintre ele: România și Jugoslavia au importante accese la mările înconjurătoare de natură internațională, așa încât pot să ofere celei de a treia, Cehoslovacia, o modalitate extrem de prețioasă pentru a-și valorifica produsele. Structura economică a acestor țări nefiind identică, deoarece Cehoslovacia este un stat industrial-agrar, România o țară agrară-industrială, iar Jugoslavia un teritoriu pur agrar, se poate naște între ele un viu schimb de produse. În felul acesta cele trei țări amice politicește, se pot ajuta economicște prin faptul că se pot integra într'un comerț de natură reciprocă, rezultat care pentru oricare din ele, formează un supliment important și indirect la apărarea proprie. În consecință interesul politic este aici strict legat de cel economic, astfel că durată permanentă a alianței are șanse din cele mai favorabile.

Pentru a pune lucrurile la punct în privința schimburilor economice, ce se pot naște între țările Micii înțelegeri, s'a întrunit la Praga în luna ianuarie a. e. consiliul respectiv. El urma să studieze și să stabilească în special posibilitățile de circulație ale avuțiilor celor trei state între ele, pentruca la adăpostul încheierilor, care se vor face, consolidarea alianței să pecetluiească foloasele imediate ale pactului. Și era și cazul să se treacă la acest studiu, deoarece actualmente Europa este atât de mult brăzdată de piedeci în calea schimbului normal, încât acesta a devenit, dacă nu imposibil, în orice caz împreunat cu greutate în surmontabile. Contingențarea și controlul devizelor fac ravagi în volumul afacerilor internaționale și ceea ce este mai straniu, este faptul că fiecare încheiere singuratică trebuie să obțină avantaje egale pentru fiecare din părțile contractante. Ori este un adevăr prea bine confirmat faptul, că într'o înțelegere economică, nu pot să stea ambele state contractante pe același picior de egalitate, ci avantajul general este acela care reiese din totalitatea pactelor încheiate.

În cadrul subiectului, care ne preocupă, vom observa însă că era cu atât mai necesar să se întrunească Consiliul economic al Micii Înțelegeri, cu cât deși statutul ce leagă statele componente este așa de perfect definit, totuși se petrec între ele unele lucruri inexplicabile. Astfel între România și Jugoslavia este și acum pendinte chestiunea podului peste Dunăre. Amplasamentul lui n'a putut fi fixat, din cauza intransigenței jugoslave, bazată pe unele încheieri privind problema respectivă, cari datează de 30 ani. Și cum în felul în care vor Jugoslavi punctul de racord al malului românesc dunărean cu cel jugoslav printr'un pod monumental, nu convine intereselor noastre imediate de orice natură, opera n'a putut fi înfăptuită și nici măcar pusă la punct. Se pare chiar, că la adăpostul acestei intransigențe, factorii de conducere dela noi, au început să abandoneze ideea podului și să înlocuiască efectele lui prin construirea unor noi linii de cale ferată și prin racordarea a noui linii într'un ansamblu, care să dirijeze aceeași orientare a legăturilor comerciale care ne preocupă. Ori este știut că oricum se vor construi aceste rețele și linii, nu vor putea nici odată înlocui eficacitatea podului protecat. De aceea intransigența aliaților noștri dela sudvest ne lasă mirați și deconcertați. Ne lasă mirați, pentru că la cererea noastră de a aprecia viața unui oraș dintre cele mai moderne ale țării cum e Turnu-Severin, ei răspund cu argumentul că vor să valorifice o regiune. Oricum am fi de părținitori în judecarea acestei chestiuni, nu vom putea niciodată să presupunem că printr'o arteră de cale ferată e mai ușor a desmorți o regiune înfelinită, decât a contribui la progresul unui oraș existent. Pentru că în definitiv, aici stă nodul conflictului: Jugoslavia ar voi să-și pună prin pod o regiune în valoare pe care o presupune deservită de traseul feroviar, ce ar lua ființă, noi însă pretindem să menținem și dacă se poate să amplificăm posibilitățile de viață ale unui oraș care e o operă în ființă și de care istoria noastră modernă, sau cel puțin începutul ei, ne leagă atât de intim. Acestea pe primul plan al discuțiilor privind nedumerirea noastră asupra chestiunii, care în fond e atât de simplă, am rămas apoi deconcertați, fiindcă dacă în felul acesta pur singular se examinează problemele economice și comerciale și se încadrează în egoismul feroce care se degajează din cele de mai sus, atunci greu vom ajunge la învoierea economică cu toată alianța care ne leagă.

Dar desorientările noastre nu se opresc la acest singur obiect al unui ordin de probleme, ci cuprind un capitol întreg. Astfel vom mai menționa greutățile întâmpinate cu transitul nostru pe teritoriul jugoslav. Se știe că deși cu Italia nu ne leagă vreo prietenie pecetluită de pacte, am avut cu această țară suficiente legături comerciale, ba în ce ne privește chiar favorabile. Plasam în Italia în decursul anilor o importantă fracțiune din exportul nostru de vite și carne. Ei bine, Jugoslavia ne-a pus atâtea piedici în calea acestui comerț, inventând motive și considerațiuni de orice natură, încât ne-a adus pierderi însemnate și ne-a silit să ne punem între-barea dacă procedura cadrează cu alianța, care ne leagă deoarece în felul acesta veștațiunile deveniau bizare și de neînțeles.

Lucrurile stau tot așa de defavorabil pentru contul nostru, dacă le examinăm și pe partea Cehoslovaciei. Prin caracterul ei industrial, aliata dela nord-vest ar fi în situația să ne absoarbă o bună parte din producția noastră de petrol. Ori dintr'un capriciu de neînțeles, noi plasăm în această țară relativ mai puțin petrol decât în Bulgaria. Fenomenul este într'adevăr de neexplicat, nu numai în cadrul unui tratat de alianță politică și economică, ci chiar în desfășurarea normală a lucrurilor. Pe urmă se înregistrează și aici aceleași procedee în raporturile comerciale, cari tradează rea voință sau neînțelegere ca și cu Jugoslavia. Ori de câteori am cercat să încheiem convenții, ni s'au pus atâtea condițiuni și restricțiuni, încât din cauza multelor cheltuieli pe cari acestea le provoacă, comerțul nostru cu Cehoslovacia aproape a renunțat la transacții.

De aceea e bine că s'a întrunit Consiliul economic al Micii Înțelegeri. El are menirea dacă nu să obțină cine știe ce rezultate vizibile, cel puțin să pună lucrurile la punct în adevărata lor înfățișare. Să se clarifice adecă sensul economic al alianței. Căci nu trebuie să se uite un lucru: dacă economiceste am putea să avem oarecari avantaje din alianța cu Cehoslovacia, politiceste ea le întrunește pe toate. Forma ei geografică implică în mod necesar o alianță cu noi. Din aceleași considerațiuni, Jugoslavia este de asemenea chemată să înțeleagă situația.

Dacă astfel stau lucrurile și dacă Consiliul economic al Micii Înțelegeri a fost chemat să le examineze în ședințele inaugurate la Praga pe ziua de 9 Ianuarie a. e. noi așteptăm ca din

aceste examinări să lase lumină. Dar cu aceste aşteptări n'am exprimat întregul adevăr. Mai sunt lucruri cari trebuie spuse. Conferințele Consiliului economic ar urma să părăsească metoda diplomatică de discuție, căci diplomația nu-și are rost în cadrul unor aranjamente economice. Acestea, spre deosebire de întâlnirile între diplomații reali, se examinează pe bază de cifre. Ceeace spun aceste cifre, trebuie dus la îndeplinire. Numai în felul acesta se pot lega într'adevăr relații comerciale cari să întărească o legătură politică. Iar odată astfel desăvârșită acțiunea, Mica Înțelegere economică poate să pornească la opere de adevărată cooperare politică și economică. Dacă însă delegații se vor mărgini la fraze protocolare, fără să privească problema în față în toată realitatea ei, atunci nu numai că vom încadra conferințele dela Prag în același postură care le-a caracterizat pe toate în ultima vreme, ci ne vom și găsi mereu într'un cerc fără ieșire, situație din care Mica Înțelegere nu va câștiga nimic.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Singura soluție admisibilă.

Ziarele din București ne aduc știrea, că: „Conversiunea va fi finanțată de Stat...” și „In felul acesta creditorii nu vor avea de suportat pagube de pe urmă reducerii creanțelor”. Deși știrea e „din sursă care nu suferă desmințire”, nu credem sigură, ci cel mult verosimilă înfăptuirea conversiunii în acest sens. Ori cum însă e singura soluție, care ar fi potrivită, să reclădească încetul cu încetul creditul și să readucă populația din căile anarhice la căile moralității, temelii fiecărui stat de drept, de ordine.

Ca cetățeni, deci ca factori constitutivi ai Statului, este adevărat, nu ne poate fi indiferent faptul, că Statul folosește o parte din agoniseala noastră, adunată pe calea impozitării, spre refacerea și a acelor datornici, cari în urma trândăviei, în urma tratului desfrânat, în urma nechibzuinții s'au înglodat în datorii. Totuși *jerfa proporțională cu patriotismul fiecăruia e mai suportabilă, mai morală, decât cum s'a decretat prin legile monstruoase de până acum: să iei agoniseala oamenilor harnici și cumpătați și să o faci cadou depravaților.*

Dacă deci interesele superioare ale Statului pretind, ca unora sau tuturor datornicilor, să li se facă o ușurare, o absolvire chiar dela sarcinile, ce acești datornici și le au luat, să se facă. Cum ziserăm nu ne este chiar indiferent cum se face. Nu cunoaștem apoi în amănunt toate roțile și șuruburile aparatului financiar al Statului și în cele din urmă — de ce n'am spune-o verd? — nu avem priceperea recerută pentru a da instrucții asupra bunei funcționări a acelui complicat aparat. Totuși unele generalități pot fi sulevate.

Statul trebuie să fie un părinte iubitor față de toți cetățenii. Prin urmare păcătuiește, când pe unii dintre fil săi, și încă pe cei mai buni, îi lasă muritori de foame, iar pe alții îi pune la adăpost de orice griji. Statul trebuie să stimuleze tendința de progres a tuturor cetățenilor. Între aceștia sunt unii debilitați de forțele fizice, dar cari în timpul energiei au muncit și agonisit. Agoniseala acestora nu e economie să zacă în neactivitate, ci în formă de credit trebuie pusă la dispoziția bărbaților în deplină forță fizică și morală, ca să producă nouă avere, noul impozite etc.

Statul e vecinic. Individul are viață scurtă. Dacă Statul ia asupra-și o sarcină, cum ar fi asanarea datorțiilor, poate efectui desărcinarea într'un timp mai lung de 20, 30, 50 și chiar 100 ani. Pe când individul creditor are nevoie de agoniseala sa, de banul împrumutat după 3, 4, 6 luni, de multeori după 1—2 ore, iar alte dăți după 1, 2, 3 ani. A-l lega pe creditor de un termen mai lung de $\frac{1}{2}$ —1 an sau însemnează a-l lipsi de avutul sau atunci când acest avut i-ar fi și lui de o necesitate arzătoare, deci mai bucuros își ține banul la sine.

Statul ca organul colectiv al tuturor cetățenilor poate oferi unei categorii de cetățeni, datornicilor, ușurări ca dobânda de 1% sau nici o dobândă și eventual și scutirea de amortizări, căci colectivitatea evident poate suporta fără prea mari sguduirii acea diferență de dobândă sau secarea unui izvor de venit. Pe când pentru un individ, mai ales infirm, minor ori văduvă, secarea unui izvor de venit însemnează înfometarea lui, deci dispariția lui.

Pentru Stat e umanitarism, dacă își întinde ocrotirea și asupra cetățenilor netrebniți, deși o anumită precauțiune e foarte de recomandat. În individ e mai pronunțat egoismul chiar ad-

mișând, că ar putea oferi și dânsul acea ocrotire, când însă însuși acel individ e în mizerie, ocrotirea unui desfrânat e imoralitate, mai vădită când această ocrotire se impune prin lege.

Statul are mijloacele și forța trebuincioasă de a face discernământul între datornici, oferind dacă o vrea, ușurări de plată numai acelor, cari faptic le merită, fiindcă mulți sunt aceia, cari mai de grabă merită să fie puși sub curatelă sau duși la pușcărie, decât să li se facă ușurări de plată, în detrimentul colectivității.

Cum se va face, de ce mijloace și resurse se va folosi la finanțarea conversiunii, aceasta e o problemă de Stat, — pe care problemă credem că cei ce sunt puși în fruntea Statului o vor soluționa în mod fericit. Finanțarea conversiunii declarată de Stat e însă singura soluție admisibilă, dacă scopul urmărit este, ca economia națională să-și reîntre în curs normal și ordinea și încrederea să se restabilească. Ne-am bucura deci, ca știrea lansată din București în această privință, să aibă o temelie serioasă.

L. V.

Românii din America.

Sunt minunate tainele sufletului omenesc. Numai moartea face să înceteze svâcnirile acestui suflet față de limba strămoșească, față de datinele, față de bucuriile și durerile, pe cari trunchiul poporului, din care ne tragem, ni le-a transmis dimpreună cu laptele mamelor noastre, iar mediul de conveșuire din timpul prunciei, adolescenței și al bărbăției ni le-a fortificat.

Românii astfel crescuți, pe cari poate i-a alungat pe timp mai îndelungat sau nedeterminat dela sânul patriei, tresar de plăcere, când în mijlocul nașunilor, printre cari sunt reslășiți, aud pronunțându-se limba românească, se îmbucură de norocirile, se îndușează de durerile trunchiului poporului românesc.

Am un bun prieten de pe vremuri, pe care soarta sau nedibăcia lui l-a îndepărtat dela sinul poporului românesc, l-a așezat în Budapesta, unde s'a căsătorit cu o ungueroaică, a întemeiat deci o familie unguerească. În această situație l-am întâlnit scurt timp după ce armata română își

făcuse intrarea triumfală în Budapesta. Ei, ce impresie ți-a făcut soldații români? L-am întrebat eu. Și plin de mândrie îmi răspunde: „Am plâns de bucurie și alături de alți budapeșteni, îmi părea că nu poate fi aievea armata română, ci doar franceză. Din schimbul câtorva cuvinte cu soldații m'am convins repede de adevăr, și bucuria mi-a fost desăvârșită!”

Și acum să trec la românii din America.

Acești români încă sunt niște năpăstuiți ai sorții. Căci doar nu de flori de măr, de binele ce-l aveau în patria originală s'au rupt dela sinul poporului român, lăsând frați și prieteni și luând drumul pribegiei printre lume străină, înfruntând dorul de patrie și tot feltul de primejdii prin fabrici, ruinătoare de sănătate, pe unde mulți vor fi succumbat.

Aceia dintre dâșii, cari au învins greutățile, nici un moment n'au încetat de a trăi în comunitate de gândire, în comunitate de interese cu frații lor de acasă, din patria de origină. Bucuriile celor de acasă erau și bucuriile lor. Durerile, de asemenea. Ce biet puteau aduna prin muncă infernală, trimeteau celor de acasă, sub formă de împrumut, sub formă de depuneri, sub formă de sprijin duios, dat de frate la frate. Băncile noastre mai de seamă ca: „Albina“, „Crișana“, „Ardeleana“, „Sebeșana“, etc. pot face dovadă despre imensele sume trimise prin mijlocirea lor de românii americani spre beneficiul celor de acasă. Cei reveniți după mulți ani de trudă de sânge, de asemenea au vărsat sume considerabile spre ajutorul fraților — la propriu, nu la figurat — și prietenilor lor. Mai vădită dispunând de bani în valută forte, unde se arăta vre-o acțiune a vreunui român din America, regiunea respira mai cu putere, singuraticile ramuri economice tânjlau mai puțin decât în restul țării.

Pe timpul războiului mondial românii din America, sub forța împrejurărilor — America adevărat intrase în vârtejul războiului alături de România și alături săi — au contribuit cu sânge și avere la înfăptuirea României întregite. Dar chiar dacă nu era dată aceea forță a împrejurărilor, e sigur, că ne-ar fi însoțit sbuciumul nostru cu sufletul lor și mai ales cu banul lor. Și aceste eforturi ale fraților de peste Ocean nu sunt de desconsiderat. Germania a cheltuit considerabilă energie și mult aur spre a-și câștiga pentru cauza sa simpatia popoarelor din lume.

Noi n'aveam ce cheltui în schimb aveam gra-tuit inima fraților noștri din America.

Dupăce s'au perindat evenimentele cunos-cute, „frații de acasă“ demoralizați de legea ne-roadsă a conversiunii le spun românilor din Ame-rica: Bravo frate tu ai avut energia să iei lumea în cap lăsând în folosința mea și ogorul tău, ba m'ai împrumutat și cu banul tău agonisit prin he-catombele Americii, și acum sunt și eu mai în-stărit. Ție însă, nu-ți pot restitui ajutorul primit, fiindcă... nu ne lasă legea! De omenie ne-am desvâțat a mai vorbi! Recunosc, că și tu ai avut zile grele, ba le mai ai și astăzi, fiind și în Ame-rica criză. Însă ce să-ți fac, fiecare cu norocul său!... Cam asta-i mentalitatea celor „de acasă“.

Românii din America, cu concursul Statului român, care a conceput și înfăptuit cea mai anarhică lege a conversiunii, au fost alături de frații lor de acasă, cu ceva dare de mână, de-posezați de agoniseala lor trudnică. Și cu toate acestea nu scapă nici un prilej de a veni în aju-torul acestui Stat cu toată forța sufletească și materială de care dispun! Astfel ne aduc ga-zetele știrea („Universul“, Nr. 13, 1934) că mai nou românii din America au luat o atitudine dâră față de tendința revizionistă a maghiarilor spulberând în fața lumii de peste Ocean neade-vărurile și întortochiăturile acestor revizionști, la cari se agită în frunte cu contele Bethlen. Fac Statului român gratuit un serviciu de mare preț.

M'am bucurat firește, de îndeletnicirile acestor frați îndepărtați. În acelaș timp m'am întrebat, oare ce-i mai îndeamnă pe bunii frați americani, cari au fost atât de vitreg tratați de „eei de acasă“ sub protecția Statului român, să-și mai pună sufletele în vibrație, pentru o cauză de altfel sfântă a tuturor românilor? Ră-s-punsul îl aflu în cuvintele de introducere a acestui articol: Vibrarea sufletului omului, născut și crescut în anumite condițiuni nu încetează decât la moartea sa. Precum prietenul meu ma-ghiarizat n'a încetat de a simți mândria de român la înțrarea triumfală a armatei române în Budapesta. Nu încetează, dar se poate atrofia, ne mai luând parte activă la lupta ce se poartă de națiuni pentru existența lor. De aceea e datorința societății, a Statului, ca prin

justiție și moralitate să nu atrofieze, ei să forti-fice însușirile inerente ale cetățenilor săi, ale tuturor fiilor poporului român, cari ori pe unde sunt, simt și acționează românește.

Bunilor români din America le trimitem dragostea noastră și îi rugăm să treacă peste neplăcerile ce alături de noi le sufăr din partea ocârmuirii, mai ales, că avem puternică spe-ranță, că ce-a fost rău, se va îndrepta.

L. VRACIU.

Ionel Teodoreanu :

„GOLIA“ 2 vol. 120.—

„GOLIA“ e un roman autentic, pu-ternic, extrem de original și captivant la lectură. Nu seamănă cu nimic din literatura românească; e unic. Și adaug că, din câte știu, Tia Arabu, una dintre eroine, e cea mai primej-dioasă femeie din câte a dat litera-tura noastră. O femeie-șarpe...

„Adevărul Literar“ din 6 Oct. 1933. G. IBRĂILEANU.

S. Cantacuzino, Din viața familiei lui I. C. Brătianu Lei 100.

Stănoiu Damian, Ucenicii Sfântului Antonie . . Lei 68.

Victor Ion Popa, Velerim și Veler Doamne . . Lei 80.

Pana it Istrate, Casa Thuringer Lei 60.

In depozit la Librăria

„DACIA TRAIANA“ s. p. a., Sibiu.